

Eduardo Gonzales Vijanja
DANTEOVA BALADA

Eduardo Gonzales Vijanja

DANTEOVA BALADA

Prevela sa španskog
Danijela Pejčić

Mono i Manjana
2010.

Naslov originala:
Eduardo González Viaña, El Corrido de Dante
© Arte Público Press, 2006
© De la edición en castellano para todo el mundo, excepto en EEUU:
Fernando Fernández Villa. Alfaqueque Ediciones, 2008
Cieza, Murcia, España.
Translation copyright © 2009 Mono i Manjana

Objavlјvanje ove knjige pomogla je Opšta uprava za knjige, arhive
i biblioteke Ministarstva kulture Španije.

Izdavač
Mono i Manjana

Za izdavača
Miroslav Josipović
Nenad Atanasković

Glavni i odgovorni urednik
Aleksandar Jerkov

Urednik
Vojin V. Ančić

Prevod
Danijela Pejčić

Lektura
Ljubica Pupezin

Korice
Natalija Petrović

Tehnički urednik
Goran Skakić

Priprema za štampu
Ljiljana Pekeč

Štampa
Elvod-print, Lazarevac

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

ГОНЗАЛЕЗ Вијања, Едуардо, 1941–
Danteova balada / Eduardo Gonzales Vijaña ; prevela sa španskog
Danijela Pejčić. – Beograd : Mono i Manjana, 2010
(Lazarevac : Elvod-print). – 265 str. ; 21 cm

Prevod dela: El corrido de Dante / Eduardo González Viaña. –
Rečnik: str. 263–265.

ISBN 978-86-7804-249-2

COBISS.SR-ID 172911372

Hodočasticima Svete smrti

Pevao sam s njima u jednom baru u El Pasu.

Raštimovao sam se i sad ispaštam.

Mi nismo pregazili granicu, granica je pregazila nas
Pesma Hodočasnika Svete smrti

1

Prvi je na slavlje stigao magarac

Dante Selestino je čekao na vratima goste kad je na južnom horizontu ugledao obrise dva dugačka uva. Potom je mogao jasno da razabere siluetu. Bio je to magarac, dolazio je izdaleka i hramao na zadnjoj nozi, ali je koračao ka njemu kao ka starom prijatelju, kao da je pozvan na proslavu, kao da je negde čuo da je Dante doktor za životinje.

Dok je još bio daleko – crna senka naspram žutom suncu – Danteu se učinio nalik anđelu, uspravnog, pomalo tužnog držanja. Ali anđeli lete, ne kaskaju, niti šepaju, i nikako ne mrdaju ušima kao oni što nemo trpe razdirući bol. Anđeli nemaju krupne oči, suzne, pune tuge. Niti teraju pčele repom. Ne približavaju se čoveku i ne dižu uši u znak pozdrava. A pošto je magarac sve to uradio, Dante se nije premišljao već mu je poželeo dobrodošlicu, rukom mu pokazao da sedne pored ulaznih vrata kako bi mogao da utvrdi uzrok njegove hromosti i pomogne mu.

Iako je obukao svečano odelo, Dante se prihvatio posla kojim se bavio najveći deo života u Sjedinjenim Američkim Državama. Skinuo je kravatu i sako od plavog sjajnog somota, zavrnuo rukave košulje, čučnuo pored povređene životinje i počeo da pregleda polomljenu nogu. Povreda nije bila velika, ali jeste duboka i bilo je potrebno previti je. U tih četrdeset minuta koliko je ostalo do dolaska prvih zvanica, Dante je uspeo da pronađe drvenu letvicu i dugačak komad najlona kojim je uvio povređeno kopito četvoronošca. Na kraju je ubogog stranca, koji uprkos očiglednom velikom bolu nijednom nije jauknuo dok je trajala imobilizacija, niti je mrdnuo ušima, niti mahnuo repom, smestio pored vrata sale. Samo su mu se otele dve ogromne suze koje su sklznule iz njegovih krupnih očiju.

Posle sat vremena Dante se pozdravljao sa svojim prijateljima i uvodio ih u opštinsku salu tapšući ih po leđima. Gizdav u novom odelu kupljenom u Portlandu, osmehujući se i zahvaljujući pridošlicama na čestitkama, domaćin je počeo da se oseća kao vođa cir-kusa dok je pozdravljao gospodu i uvažene dame. Ali brzo je oterao takve misli jer se setio da je došao najvažniji trenutak u njegovom dvadesetpetogodišnjem boravku u Americi, došao je trenutak da ispuni obećanje dato ženi na samrti.

Zakopčavši košulju oko vrata, Dante je prešao pogledom po sali mesne zajednice čudeći se njenoj veličini. Bila je prostrana i elegantna. Preko devedeset porodica koje su tu živеле kao podstanari imalo je pravo da je koristi, mada su se svi prećutno slagali da je previše raskošna u poređenju s njihovim skućenim stanovima. Jedva da su imali dve spavaće sobe, ali gospođu Selestino su upravo veličina i prostranost društvenog sastajališta privukle kad su se uselili u jedan od tih stanova.

„Ovde ćemo napraviti proslavu Emicinog petnaestog rođendana“,¹ izjavila je gledajući svoju ćerkicu koja je tek prohodala.

Ali prošlo je godinu dana otkako je gospođa Selestino preminula ne dočekavši veliku Emicinu svečanost. Na samrti u bolnici uspela je da na trenutak prozbori s mužem. Na uvo mu je šapatom promrmljala šta mu ostavlja u amanet.

„Nemoj da zaboraviš petnaesti rođendan“, rekla mu je.

„Šta da ne zaboravim?“

„Nemoj da zaboraviš. Moraš da napraviš proslavu petnaestog rođendana sledeće godine, da bude slavlje kako dolikuje.“

Do kraja života će se sećati tih reči izgovorenih šištavim i raspuklim glasom, njene poslednje želje na umoru. Dok je radio na mašinama ili lećio goveda, kad se mesec zaokrugli i zažuti ili kad vetar duva sa zapada, ove reči su lebdele oko njega, sve to vreme, mesec za mesecom. Dante je sad bio srećan što održava obećanje. I to na kakvom mestu!

„Sto mu gromova, ovi gringos i su vraški praktični“, govorio bi Dante kad god bi mislio za šta se sve mogla koristiti zajednička sala.

¹ U Meksiku i među Meksikancima u SAD snažno je ukorenjena tradicija proslave kćerkinog petnaestog rođendana (*la quinceañera*), čime se na simboličan način obeležava prelazak iz adolescencije u odraslo doba i spremnost devojaka da učestvuju u društvenim događajima. Ritual vodi poreklo od Asteka, ali su ga konkistadori prilagodili pravilima Katoličke crkve. (Prim. prev.)

Tokom svih tih godina video je da se u njoj održavaju košarkaške utakmice, božićne svetkovine, igranke i sastanci mesnih odbora. Sada je uz pomoć nekoliko rođaka i dragih prijatelja i zahvaljujući višegodišnjoj ušteđevini ispunio datu reč i pretvorio salu u okićeno predvorje za zabavu poput onih u kojima se odvijaju životi, ljubavi i spletke likova iz telenovela.

Utom, na istom onom obzorju na kom je iskrsnuo ćopavi magarac, sevnuo je odsjaj, kasnije se razaznalo da je to staklo metaliziranog automobila i gosti su se stisli na vratima očekujući dolazak rođendanske princeze. Kako se vozilo približavalo i klizilo po krivudavom putu, srebrno prelivanje je poprimalo oblik dugačke, ogromne limuzine sa četrnaest vrata, toliko blistave da si mogao da je gledaš samo škiljeći. Iz nje je okretno izašao šofer obučen u crno da otvori vrata kao što se čini za kraljevsku krunu, a onda je izašla Emica.

Crveni nokti. Usne jarko nakarminisane. Jedna plava crta na donjem kapku oka, druga na gornjem. Maskarom izvučene i istaknute trepavice kao žičice. Prvi put se devojčica obukla kao žena ili princeza. Pokušavala je da spusti desnu nogu na zemlju, ali cipela s potpeticom joj je otežavala izlazak. Na kraju se rukama odgurnula o sedište, vešto odskočila i stala na crveni tepih koji je bio rasprostrt njoj u čast.

A onda je nastala larma i galama. Prvo dug aplauz, a potom je oštar, metalni zvuk trube raspolutio nebo nad Maunt Ejndželom i objavio na sva zvona i svim ljudima sveta *da su ovo jutarnje pesmice koje je pevao kralj David, a pošto je danas dan tvog sveca, pevaćemo ih tebi.*² Posle jedno pola sata svako se vratio na svoje mesto ili pronašao gde treba da sedi, kralj David je odleteo na nebo, Ema je odvedena do svog trona, limuzina je parkirana tik ispred ulaznih vrata da se vidi raskoš, a tačno ispred nje, zakriven crvenom cira-dom, posednut na svoje četiri noge, hromi magarac je upotpunjavao sliku.

Utegnuta u neboplavu haljinu sa srebrnim šljokicama koje su bole oči i terale na treptanje, voditeljka je slatkim glasom najavljivala brojne kumove. Prvi je izašao gospodin Egberto Longaraj iz Gvanahuatoa, od nekih šezdesetak godina, sa slamnatim šeširom

² Reči iz tradicionalne meksičke pesme *Las Mañanitas*, koja se peva na rođendanima i o drugim važnim proslavama. (Prim. prev.)

nabijenim do nosa. Bio je počasni kum kao darodavac limuzine, pošto ju je on iznajmio.

Onda su izašli Manuel Montoja i njegova supruga Sokoro de Montoja, a kad je rečeno da su oni darovali vatromet, grunuo je veliki aplauz jer je don Manuel uspeo da uradi nešto što je nemoguće postići u Sjedinjenim Američkim Državama. U toj se zemlji svetlosnim, plamenim dvorcima možete diviti samo 4. jula, ali je ovaj neodoljivo šarmantni Peruanac, sada stanovnik Oregona, uspeo da dobije dozvolu opštinske vlasti Maunt Ejndžela da donese pirotehniku ko zna odakle i napravi vatromet za rođendan. Brdo raketa i petardi bilo je naslagano pored opštinske sale i samo se čekala ponoć da se pretvori u iskre i repatice, bukete vatre i baklje svetlosti, blještavi sjaj i hiljade lampiona koji će osvetleti nebeski svod i život.

Voditeljka s mikrofonom je potom prozvala sponzore unutrašnje dekoracije salona, gospođu Lulu i njenog muža Gabrijela Eskobara, s kćerkama Lulu Drugom i Lulu Trećom. Njih četvoro je prolazilo spuštenog pogleda, pribijavajući se da su nešto zaboravili i da bi to trebalo odmah da isprave.

U prvi plan su zatim izašle čizme od krokodilske kože Karlosa Montealegreja, koji je darivao muziku i koji je došao u društvu „svoje uvažene supruge donja Gvadalupe Alegre de Montealegre i dece Rubena, Martina, Martine, Kleofe, Karlote, Karmensite i Gvadalupite da uveličaju ovu proslavu“, kako je voditeljka rekla.

Svaki od pomenutih kumova pozdravljen je aplauzom koji se pretvorio u burne ovacije kad je prozvana pokroviteljka folklorne grupe donja Marisol Rodrigues, koja se pojavila u haljini od pueblanske svile praćena dvadesetoricom dečaka obučenih u crvene pantalone i bele košulje i sa isto toliko devojčica u sjajnim bluzama i dugim suknjama, u čijim se očima videlo da su nedeljama uvežbavali koreake i koreografiju za ovu priliku.

Potom su pročitana imena darodavaca pozivnica, fotografija, mise, torti, pića, frizure, molitvi, snimanja kamerom, šminke, telefonskih računara, uručivanja pozivnica i mnogih drugih čija su dela pokazivala na koji su način doprineli ovom događaju. Sve je to već provežbano za vreme mnogih vikenda, ali našla se koja nervozna kuma ili brzopleti kum koji su poremetili protokol.

Voditeljka je posle toga najavila da će orkestar započeti proslavu valcerom za kumove, pa su se začuli zvuci *Na lepom, plavom Duna-*